

ВПЛИВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА В РІЗНІ ЕПОХИ

Анотація: у цій статті проаналізовані історико-культурні процеси у різні епохи людства, що мали вагомий вплив на хореографію. На прикладі епох: античності, середньовіччя, ренесансу та сучасності. Розглянемо, як саме той чи інший процес в суспільстві вплинув на мистецтво танцю у певний період людства.

Ключові слова: хореографія, танець, античність, середньовіччя, ренесанс, сучасність.

Annotation: This article analyses the historical and cultural processes in different epochs of humanity that had a significant impact on choreography. The examples of the epochs are: antiquity, the Middle Ages, the Renaissance and the present. Consider how a particular process in society influenced the art of dance in a certain period of humanity.

Key words: choreography, dance, antiquity, medievalism, renaissance, contemporary.

Постановка проблеми. Історія мистецтва бере свій початок ще за часів камінного віку. Перші задокументовані об'єкти мистецтва належать до часів палеоліту. За всю історію людства відбувались певні події, фактором яких ставали історичні, культурні та соціальні події та зміни, які мали вплив на соціум як явище та зокрема на мистецтво, як на складову життя. Кожен історичний період подарував людству визначних митців образотворчого мистецтва, музики, хореографії та ін. У різні епохи були як злети так і падіння різних форм мистецтва, проте людини не полишали своїх спроб зробити щось прекрасне.

Перші наукові роботи та дослідження з хореографії належать античним філософам — Платон, Лукіан. Видатні вчителі — теоретики ренесансу Доменіко де Пяченца, Фабріціо Каррозо та ін. Досліджували жанри та види танцю, ввели поняття танцювальна техніка, танцювальна майстерність та балет.

Сьогодні так само можемо спостерігати, як історичні та культурні процеси вносять свої корективи у розвиток хореографічного мистецтва, це свідчить про те, що танець живе та набуває нових форм та ідей.

Аналіз досліджень та публікацій. Велика кількість науковців присвятили своїх робіт даній темі. Берестовська Д.С. [Художня культура епохи відродження], Біціллі П.М. [Елементи середньовічної культури], Блазис К. [Балетні танці та національні танці], Верховинець В.М. [Українське весілля], Авраменко В.К. [Українські національні танки музика і стрій], Гуменюк А.І. [Народне хореографічне мистецтво України] та інші.

Мета статті. Дослідити та проаналізувати вплив історико-культурних процесів на танцювальне мистецтво у різні часи.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи танцювальне мистецтво в цілому, слід відзначити, що всі танці уходять своїм корінням в народну творчість. Народний танець відображає географічне розташування, традиції, свята, перемоги та поразки народу.

Антична культура - це культура Стародавнього Риму та Греції, розквіт якої припадає на VII сторіччя до н.е. Античні люди при створенні своєї цивілізації запозичили багато ідей з стародавніх цивілізацій Сходу, та гілка культури не стала винятком. Проте, антропоморфізм античної культури робить її більш унікальною та самобутньою. Античність охоплює собою період від III сторіччя до н.е до половини V сторіччя н.е. Великий вплив на розквіт античності мав розпад Середземноморських рабовласницьких держав та Західної Римської імперії [2]. Хореографія в епоху античності була невід'ємною частиною соціального життя різних верств населення. Танці виконувались під час релігійних обрядів (піднесення богам), святкувань, театральних видовищ та на військових парадах. За часів античності танець мав не тільки розважальну функцію ай ритуальну та освітню, стародавні греки виконували масові танці аби отримати схильність богів, а під час навчання військовій справі уроки танцю були обов'язковими, вважалося, що здатність танцювати робить воїнів більш спритним та розумними. У Стародавніх Греків танець був тісно пов'язаний із музикою та поезією. Відомі танці, такі як Пірихій (військовий танець) та корибатичний танець (ритуальний танець на честь богів), відображали різні аспекти вірувань та життя греків. Танці часто супроводжувались грою на лірі або авлосу. Грецькі танці мали чітку форму та музичний ритм, що надало їм неймовірної гармонії та структури [6]. Завдяки структурованості танцю греки впровадили його у театральні вистави для посилення емоції та дій акторів. У Стародавньому Римі хореографія також займала важливу роль в житті людей. Римляни перейняли більшість форм, рухів та ідей з грецької хореографії, але додавали свої унікальні риси. На відміну від греків, римляни частіше виконували танець під час тріумфальних процесії та гладіаторських ігор. Вони мали більш видовищний характер та включали в себе акробатичні елементи [3].

Середньовіччя бере свій початок від падіння Великої Римської імперії у V столітті і до епохи Відродження початок XVI століття. В епоху середньовіччя хореографічне мистецтво, як діяльність було під суровою заборонаю і зазнало великого занепаду. Причиною цього став розвал Великої Римської імперії, Велике переселення кочових народів, пандемія «Чорної смерті» та надання церкві великої влади [1]. Проте не зважаючи на це народний танець не припиняв свого розвитку. Через це епоха середньовіччя найнасиченіший різноманітними хореографічними видами танців період в історії. Середньовічні танці були набагато легшими за своєю побудовою та формою порівняно з танцями античності, а виконавці не мали певних танцювальних навичок. Це пояснюється тогочасним одягом який

був занадто важким та об'ємним для танцю. В цілому епоха середньовіччя мала неоціненний вклад в історію мистецтва, в цей час закладались культурні основи у Західній Європі, Київській Русі, Закавказзі [7].

Епоха Відродження характерна розквітом культури та мистецтва у всіх її проявах після періоду занепаду. Як єдиний культурний рух відродження охопило всю Європу від заходу до сходу. Науковці визначають епоху Відродження, як пік розвитку мистецтва та хореографії в цілому. Саме в цей період історії з'являються перші посібники з танців, що свідчить про глибоку зацікавленість та вивчення танцю [5]. На ряду із народними танцями розвитку набувають салонні, і сценічні танці. А вже у XVII столітті зароджується професійний балет, а у XVIII столітті з'являється вальс, кадрили, болеро та інші. Відкривається перша в світі балетна школа Королівська академія танцю, яка заклала основи розвитку балету та розробила основну систему класичного танцю. Балетмейстери та танцівники впроваджують нові прийоми виразності, ускладнюють техніку виконання та структуру танцю [4].

В XIX столітті балет, мав значний вплив на хореографію європейський країн, що з часом призвело до зворотного процесу — впливу мистецтва інших країн на західноєвропейський балет [8]. На мистецтво XIX – XX століття сильно вплинула велика кількість соціальних та економічних подій: війни, революції, індустріалізація, зміна традиційних цінностей та ін. Що призвело до позбавлення людини власної ідентичності та індивідуальності. Все це стало поштовхом для розвитку двох протилежних ідей в мистецтві. З одного боку явна криза духовності, відчуження людства від культурних надбань, в іншого боку прагнення частини суспільства повернутись до «ідеального». Стосовно хореографічного мистецтва в XX столітті, то його притамними рисами можна вважати імпровізація, вільна пластика, поєднання різних стилів та форм між собою, новаторство в балетних постановках, динамічність [9].

ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://elibrary.kubg.edu.ua/doc>.
2. Білий Д.Д Танцювальне мистецтво епохи відродження, придворні танці та перші балети. 2019
3. Білий Д.Д Танцювальне мистецтво періоду античності, танці давньої Греції, стародавнього риму та Єгипту. 2019
4. Епоха Відродження. Розвиток хореографічного мистецтва в Італії. URL: <https://locnt.com.ua/home/kultsuchsnist/677-ita.html>.
5. Періодизація розвитку світової культури. URL: https://loga.gov.ua/sites/default/files/pereodizaciya_svitovoyi_kulturi.docx.
6. Сосіна В.Ю, Акімов С.В. Побутовий танець епохи середньовіччя. 2014
7. Танці в стародавній Греції. URL: <https://dance.knukim.edu.ua/tanci-v-starodavnij-grecii/>.
8. Хореографія як танцювальне мистецтво. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10730/>.
9. Розвиток Танцю в середні століття. URL: <https://dance.knukim.edu.ua/rozvitok-tancyu-v-seredni-stolittya/>.

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Терешенко Н.В.